

# PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

## Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
27012450	CPI Plurilingüe Dr. López Suárez	O Saviñao	2023/2024

## Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación primaria	Ciencias Sociais	1º Pri.	2	70

Réxime
Réxime xeral-ordinario

<b>Contido</b>	<b>Páxina</b>
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	13
4.2. Materiais e recursos didácticos	16
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	16
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	17
6. Medidas de atención á diversidade	18
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	20
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	21
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	22
9. Outros apartados	22

Borrador

## 1. Introducción

A Lei Orgánica 3/2020, do 29 de Decembro, pola que se modifica a Lei Orgánica 2/2006, do 3 de Maio, de Educación establece no seu artigo 91 como a primeira das funcións correspondentes aos docentes a elaboración da programación da/s área/s correspondentes. Este documento será de importancia a nivel curricular do proceso de ensino- aprendizaxe durante o presente curso académico 2022/2023, seguindo as pautas establecidas na comisión de coordinación pedagóxica e equipo de ciclo.

Dita programación está destinada para levar a cabo no CPI Dr. López Suárez (O Saviñao), situado nun entorno rural. A mesma, está programada para levar a cabo con nenos/as de seis anos aproximadamente. Dentro do grupo- clase hai 13 nenos/as, no que se atopa unha nena cunha necesidade de apoio específico (NEAE).

As Ciencias Sociais son base educativa para que o alumnado de dita etapa coñeza e valore a súa contorna próxima e afastada. Cabe destacar que según os obxectivos do desenvolvemento sostible (ODS) da Axenda 2030, a principal finalidade das Ciencias Sociais é o de dispoñer ferramentas axeitadas para formar individuos con espírito crítico, que reflexionen sobre a importancia do coidado do noso planeta.

Por outra banda, con respecto ás características psicoevolutivas dos nenos/as desta idade, o pensamento lóxico vaise desenvolvendo gradualmente, inda que non chegar a acadar unha empatía completa. O vocabulario empregado é, cada vez, máis extenso e a intelixencia vaise organizando e consolidando.

## 2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura, responsable e eficiente, para buscar información, comunicarse e traballar de maneira individual, en equipo e en rede.	3		4	1-2-3-4-5				4
OBX2 - Expor e dar resposta a cuestións científicas sinxelas, utilizando diferentes técnicas, instrumentos e modelos propios do pensamento científico, para interpretar e explicar feitos e fenómenos que ocorren no medio natural, social e cultural.	1-2-3		2-4	1-2		4		
OBX3 - Identificar as características dos diferentes elementos ou sistemas do medio natural, social e cultural, analizando a súa organización e propiedades e establecendo relacións entre estes, para recoñecer o valor do patrimonio cultural, conservalo, melloralo e emprender accións para o seu uso responsable.			1-2-4-5	1		4	1	1
OBX4 - Identificar as causas e consecuencias da intervención humana na contorna, desde os puntos de vista social, económico, cultural, tecnolóxico e ambiental, para mellorar a capacidade de afrontar problemas, buscar solucións e actuar de maneira individual e cooperativa na súa resolución, e para poñer en práctica estilos de vida sustentables e consecuentes co respecto, o coidado e a protección das persoas e do planeta.	5		2-5		4	1-3-4	1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Observar, comprender e interpretar continuidades e cambios do medio natural, social e cultural, analizando relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión, para explicar e valorar as relacións entre diferentes elementos e acontecementos.	3		4		4	1-3	2	1
OBX6 - Recoñecer e valorar a diversidade e a igualdade de xénero, mostrando empatía e respecto por outras culturas e reflexionando sobre cuestións éticas, para contribuír ao benestar individual e colectivo dunha sociedade en continua transformación e ao logro dos valores de integración europea.		3			3	1-2-3		1
OBX7 - Participar na contorna e na vida social de forma eficaz e construtiva desde o respecto aos valores democráticos, os dereitos humanos e da infancia e os principios e valores da Constitución española e a Unión Europea, valorando a función do Estado e as súas institucións no mantemento da paz e seguridade integral cidadá, para xerar interaccións respectuosas e equitativas e promover a resolución pacífica e dialogada dos conflitos.	5				1	1-2-3		1

**Descrición:**

**3.1. Relación de unidades didácticas**

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Aquí vivo eu!	Nesta primeira UD coñeceremos as diferenzas dos tipos de vida na vila e nas cidades. Achegarémonos ás distintas profesións e recoñeceremos os distintos medios de transporte, tomando conciencia das accións humanas sobre o medio e as súas consecuencias.	15	10	X		
2	Pinga a pinga	Trataremos que o alumnado distinga a auga doce da salgada, así como os seus tres estados na natureza. Así mesmo, que tome conciencia do valor da auga nos usos cotiáns, no coidado do noso corpo e como recurso indispensable para o noso planeta.	15	10	X		
3	Ao mal tempo, boa cara!	Trataranse aspectos como o aire, contaminación do mesmo e repercusións para a nosa saúde. Introduciremos o concepto de tempo atmosférico, realizando	20	15		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Ao mal tempo, boa cara!	distintas predicións na nosa localidade.	20	15		X	
4	Unha fermosa paisaxe	Os nenos/as discriminarán os conceptos de paisaxe natural e humanizada. Así mesmo, coñecerán os elementos da paisaxe de montaña, chaira e de costa.	15	10		X	
5	Rumbo ao espazo!	Neste tema explorarase o mundo exterior, coñecendo os diferentes planetas do Sistema Solar, afondando no noso planeta Terra e as estacións do ano.	15	10			X
6	O paso do tempo	Tratátanse contidos referentes ao día e semana, así como no calendario, discriminando os sucesos que forman parte do pasado, presente e futuro.	20	15			X

### 3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Aquí vivo eu!	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Establecer acordos de forma dialóxica e democrática como parte de grupos próximos á súa contorna, identificando as responsabilidades individuais e empregando unha linguaxe inclusiva e non violenta.	Establecer acordos de forma dialogada respectando aos demais.	TI	100
CA2.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados de forma pautada.	Recoñecer aspectos relacionados cos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación.		
CA2.2 - Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural por medio da observación, a manipulación e a experimentación.	Recoñecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural.		
CA2.3 - Mostrar estilos de vida sustentable e valorar a importancia do respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección dos elementos e seres do planeta, identificando a relación da vida das persoas coas súas accións sobre os elementos e recursos do medio como o chan e a auga.	Respectar os seres vivos do planeta, identificando as accións das persoas sobre o chan e a auga.		
CA3.2 - Recoller información sobre manifestacións culturais da propia contorna, mostrando respecto a outras persoas, valorando a súa diversidade e riqueza, e apreciándoa como fonte de aprendizaxe.	Recoller información sobre manifestacións culturais da contorna próxima.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas recoñecendo modelos positivos na contorna próxima.	Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas.		
CA3.4 - Identificar institucións próximas, sinalando e valorando as funcións que realizan en prol dunha boa convivencia.	Identificar institucións próximas.		
CA3.5 - Coñecer e interiorizar normas básicas para a convivencia no uso de espazos públicos, especialmente como peóns ou como usuarios dos medios de locomoción, tomando conciencia da importancia da mobilidade segura, saudable e sustentable tanto para as persoas como para o planeta.	Coñecer normas básicas como peóns.		
CA4.1 - Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural, recoñecéndoo como un ben común.	Respecta o patrimonio natural e cultural.		
CA4.3 - Coñecer persoas e grupos sociais relevantes da historia, así como formas de vida do pasado, incorporando a perspectiva de xénero.	Coñecer persoas, especialmente mulleres, relevantes da historia.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ocupación e traballo. Identificación das principais actividades profesionais e laborais de mulleres e homes na contorna.</li> <li>- Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea. Estratexias de traballo individual e cooperativo.</li> <li>- Retos sobre situacións cotiás. Funcións básicas do pensamento espacial e temporal para a interacción co medio e a resolución de situacións da vida cotiá. Itinerarios e traxectos, desprazamentos e viaxes.</li> <li>- Coñecemento da nosa contorna. Paisaxes naturais e paisaxes humanizadas, e os seus elementos. A acción humana sobre o medio e as súas consecuencias.</li> <li>- Identidade e ámbitos de pertenza: familia, escola, aldea/vila/barrio e cidade, Galicia. Festas tradicionais galegas e gastronomía popular.</li> <li>- A escola: organización escolar, os membros e os seus roles, espazos físicos e recursos.</li> <li>- Os deberes e dereitos das persoas. A asemblea de clase como momento para a reflexión, o diálogo, a escoita activa e a resolución pacífica de conflitos.</li> <li>- Igualdade de xénero e conduta non sexista.</li> <li>- Seguridade viaria. Normas básicas nos desprazamentos como peóns e usuarios dos medios de transporte.</li> <li>- A vida en colectividade. A familia. Diversidade familiar. Compromisos, corresponsabilidade, participación e normas na contorna familiar, veciñal e escolar. Prevención, xestión e resolución dialogada de conflitos.</li> <li>- Ocupación e traballo. Identificación das principais actividades profesionais e laborais de mulleres e homes na contorna.</li> <li>- As expresións e producións artísticas da contorna próxima.</li> <li>- Recursos e medios analóxicos e dixitais. As fontes orais e a memoria colectiva. A historia local e a biografía familiar, mulleres e homes como suxeitos da historia.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
2	Pinga a pinga	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Buscar información sinxela de diferentes fontes seguras e fiables de forma guiada, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Buscar información sinxela de diferentes fontes.	TI	100
CA1.4 - Participar en experimentos pautados ou guiados, cando a investigación o requira, utilizando diferentes técnicas sinxelas de indagación, empregando de forma segura instrumentos e rexistrando as observacións de forma clara.	Participar en experimentos pautados ou guiados.		
CA1.5 - Establecer acordos de forma dialóxica e democrática como parte de grupos próximos á súa contorna, identificando as responsabilidades individuais e empregando unha linguaxe inclusiva e non violenta.	Establecer acordos de forma dialóxica e democrática.		
CA2.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados de forma pautada.	Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural.		
CA2.2 - Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural por medio da observación, a manipulación e a experimentación.	Observar, manipular e experimentar os elementos do medio natural, social e cultural.		
CA2.3 - Mostrar estilos de vida sustentable e valorar a importancia do respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección dos elementos e seres do planeta, identificando a relación da vida das persoas coas súas accións sobre os elementos e recursos do medio como o chan e a auga.	Mostrar estilos de vida sustentable e valorar a importancia do respecto, os coidados e a protección dos elementos e seres do planeta.		
CA3.3 - Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas recoñecendo modelos positivos na contorna próxima.	Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas.		
CA3.4 - Identificar institucións próximas, sinalando e valorando as funcións que realizan en prol dunha boa convivencia.	Identificar institucións próximas.		
CA4.1 - Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural, recoñecéndoo como un ben común.	Respetar o patrimonio natural e cultural.		
CA4.2 - Ordenar temporalmente feitos da contorna social e cultural próxima, empregando nocións básicas de medida e sucesión.	Ordenar temporalmente feitos da contorna social e cultural próxima.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

<b>Contidos</b>
-----------------

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións.</li> <li>- A curiosidade e a iniciativa na realización das diferentes investigacións.</li> <li>- Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea. Estratexias de traballo individual e cooperativo.</li> <li>- Estilos de vida sustentable. O uso da auga, a mobilidade sustentable e a xestión dos residuos.</li> <li>- Igualdade de xénero e conduta non sexista.</li> <li>- As expresións e producións artísticas da contorna próxima.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
3	Ao mal tempo, boa cara!	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo.	Utilizar dispositivos e recursos dixitais.	TI	100
CA1.2 - Mostrar curiosidade por obxectos, feitos e fenómenos próximos, formulando preguntas e realizando predicións.	Mostrar curiosidade por obxectos, feitos e fenómenos próximos.		
CA1.4 - Participar en experimentos pautados ou guiados, cando a investigación o requira, utilizando diferentes técnicas sinxelas de indagación, empregando de forma segura instrumentos e rexistrando as observacións de forma clara.	Participar en experimentos pautados ou guiados.		
CA1.5 - Establecer acordos de forma dialóxica e democrática como parte de grupos próximos á súa contorna, identificando as responsabilidades individuais e empregando unha linguaxe inclusiva e non violenta.	Establecer acordos de forma dialóxica e democrática.		
CA2.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados de forma pautada.	Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural.		
CA2.2 - Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural por medio da observación, a manipulación e a experimentación.	Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural.		
CA3.1 - Mostrar curiosidade por obxectos, feitos e fenómenos próximos, formulando preguntas e realizando predicións.	Mostrar curiosidade por obxectos, feitos e fenómenos próximos.		
CA3.3 - Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas recoñecendo modelos positivos na contorna próxima.	Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas.		



<b>Criterios de avaliación</b>	<b>Mínimos de consecución</b>	<b>IA</b>	<b>%</b>
CA3.4 - Identificar institucións próximas, sinalando e valorando as funcións que realizan en prol dunha boa convivencia.	Identificar institucións próximas.		
CA4.1 - Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural, recoñecéndoo como un ben común.	Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural.		
CA4.2 - Ordenar temporalmente feitos da contorna social e cultural próxima, empregando nocións básicas de medida e sucesión.	Ordenar temporalmente feitos da contorna social e cultural próxima.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

<b>Contidos</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación (observación no tempo, identificación e clasificación, procura de patróns...).</li> <li>- Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións de acordo coas necesidades das diferentes investigacións elementais sobre diversos aspectos da contorna social e da súa propia persoa, empregando persoais e modelos.</li> <li>- Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións.</li> <li>- A curiosidade e a iniciativa na realización das diferentes investigacións.</li> <li>- Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea. Estratexias de traballo individual e cooperativo.</li> <li>- Dispositivos e recursos da contorna dixital de aprendizaxe de acordo coas necesidades do contexto educativo.</li> <li>- A Terra, o Sol, a Lúa e as estrelas como compoñentes da súa contorna espacial máis próximo.</li> <li>- A vida na Terra. Fenómenos atmosféricos e a súa repercusión nos ciclos biolóxicos e na vida diaria.</li> <li>- Igualdade de xénero e conduta non sexista.</li> <li>- Medida do tempo na vida cotiá e as súas equivalencias. Unidades temporais básicas (día, semana, mes, ano) situando acontecementos da historia persoal e identificando cambios que se producen ao longo do tempo.</li> <li>- A percepción do tempo. Conceptos temporais básicos: antes, despois, durante, pasado, presente e futuro.</li> <li>- As expresións e producións artísticas da contorna próxima.</li> </ul>

<b>UD</b>	<b>Título da UD</b>	<b>Duración</b>
4	Unha fermosa paisaxe	10

<b>Criterios de avaliación</b>	<b>Mínimos de consecución</b>	<b>IA</b>	<b>%</b>
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

<b>Criterios de avaliación</b>	<b>Mínimos de consecución</b>	<b>IA</b>	<b>%</b>
CA1.2 - Mostrar curiosidade por obxectos, feitos e fenómenos próximos, formulando preguntas e realizando predicións.	Mostrar curiosidade por obxectos, feitos e fenómenos próximos.	TI	100
CA1.5 - Establecer acordos de forma dialóxica e democrática como parte de grupos próximos á súa contorna, identificando as responsabilidades individuais e empregando unha linguaxe inclusiva e non violenta.	Establecer acordos de forma dialóxica e democrática.		
CA2.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados de forma pautada.	Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural.		
CA2.2 - Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural por medio da observación, a manipulación e a experimentación.	Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural.		
CA2.3 - Mostrar estilos de vida sustentable e valorar a importancia do respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección dos elementos e seres do planeta, identificando a relación da vida das persoas coas súas accións sobre os elementos e recursos do medio como o chan e a auga.	Mostrar estilos de vida sustentable e valorar a importancia do respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección dos elementos e seres do planeta.		
CA3.3 - Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas recoñecendo modelos positivos na contorna próxima.	Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas.		
CA4.1 - Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural, recoñecéndoo como un ben común.	Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

<b>Contidos</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea. Estratexias de traballo individual e cooperativo.</li> <li>- Retos sobre situacións cotiás. Funcións básicas do pensamento espacial e temporal para a interacción co medio e a resolución de situacións da vida cotiá. Itinerarios e traxectos, desprazamentos e viaxes.</li> <li>- Coñecemento da nosa contorna. Paisaxes naturais e paisaxes humanizadas, e os seus elementos. A acción humana sobre o medio e as súas consecuencias.</li> <li>- Estilos de vida sustentable. O uso da auga, a mobilidade sustentable e a xestión dos residuos.</li> <li>- Igualdade de xénero e conduta non sexista.</li> <li>- Ocupación e traballo. Identificación das principais actividades profesionais e laborais de mulleres e homes na contorna.</li> <li>- As expresións e producións artísticas da contorna próxima.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
5	Rumbo ao espazo!	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo.	Utilizar dispositivos e recursos dixitais.	TI	100
CA1.4 - Participar en experimentos pautados ou guiados, cando a investigación o requira, utilizando diferentes técnicas sinxelas de indagación, empregando de forma segura instrumentos e rexistrando as observacións de forma clara.	Participar en experimentos pautados ou guiados.		
CA1.5 - Establecer acordos de forma dialóxica e democrática como parte de grupos próximos á súa contorna, identificando as responsabilidades individuais e empregando unha linguaxe inclusiva e non violenta.	Establecer acordos de forma dialóxica e democrática.		
CA2.2 - Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural por medio da observación, a manipulación e a experimentación.	Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural.		
CA3.3 - Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas recoñecendo modelos positivos na contorna próxima.	Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas.		
CA4.1 - Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural, recoñecéndoo como un ben común.	Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións de acordo coas necesidades das diferentes investigacións elementais sobre diversos aspectos da contorna social e da súa propia persoa, empregando persoais e modelos.</li> <li>- Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións.</li> <li>- A curiosidade e a iniciativa na realización das diferentes investigacións.</li> <li>- Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea. Estratexias de traballo individual e cooperativo.</li> <li>- Dispositivos e recursos da contorna dixital de aprendizaxe de acordo coas necesidades do contexto educativo.</li> <li>- A Terra, o Sol, a Lúa e as estrelas como compoñentes da súa contorna espacial máis próxima.</li> <li>- A vida na Terra. Fenómenos atmosféricos e a súa repercusión nos ciclos biolóxicos e na vida diaria.</li> <li>- Igualdade de xénero e conduta non sexista.</li> <li>- As expresións e producións artísticas da contorna próxima.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
6	O paso do tempo	15

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Buscar información sinxela de diferentes fontes seguras e fiables de forma guiada, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Buscar información sinxela de diferentes fontes seguras.	TI	100
CA1.5 - Establecer acordos de forma dialóxica e democrática como parte de grupos próximos á súa contorna, identificando as responsabilidades individuais e empregando unha linguaxe inclusiva e non violenta.	Establecer acordos de forma dialóxica e democrática.		
CA2.2 - Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural por medio da observación, a manipulación e a experimentación.	Recoñecer conexións sinxelas e directas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural.		
CA3.2 - Recoller información sobre manifestacións culturais da propia contorna, mostrando respecto a outras persoas, valorando a súa diversidade e riqueza, e apreciándoa como fonte de aprendizaxe.	Recoller información sobre manifestacións culturais da propia contorna.		
CA3.3 - Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas recoñecendo modelos positivos na contorna próxima.	Mostrar actitudes que fomenten a igualdade de xénero e as condutas non sexistas.		
CA3.5 - Coñecer e interiorizar normas básicas para a convivencia no uso de espazos públicos, especialmente como peóns ou como usuarios dos medios de locomoción, tomando conciencia da importancia da mobilidade segura, saudable e sustentable tanto para as persoas como para o planeta.	Coñecer e interiorizar normas básicas para a convivencia no uso de espazos públicos.		
CA4.1 - Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural, recoñecéndoo como un ben común.	Mostrar actitudes de respecto ante o patrimonio natural e cultural.		
CA4.3 - Coñecer persoas e grupos sociais relevantes da historia, así como formas de vida do pasado, incorporando a perspectiva de xénero.	Coñecer persoas e grupos sociais relevantes da historia.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación (observación no tempo, identificación e clasificación, procura de patróns...).</li> <li>- Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea. Estratexias de traballo individual e cooperativo.</li> <li>- A vida na Terra. Fenómenos atmosféricos e a súa repercusión nos ciclos biolóxicos e na vida diaria.</li> <li>- Identidade e ámbitos de pertenza: familia, escola, aldea/vila/barrio e cidade, Galicia. Festas tradicionais galegas e gastronomía popular.</li> </ul>

## Contidos

- A escola: organización escolar, os membros e os seus roles, espazos físicos e recursos.
- Os deberes e dereitos das persoas. A asemblea de clase como momento para a reflexión, o diálogo, a escoita activa e a resolución pacífica de conflitos.
- Igualdade de xénero e conduta non sexista.
- A vida en colectividade. A familia. Diversidade familiar. Compromisos, corresponsabilidade, participación e normas na contorna familiar, veciñal e escolar. Prevención, xestión e resolución dialogada de conflitos.
- Ocupación e traballo. Identificación das principais actividades profesionais e laborais de mulleres e homes na contorna.
- Medida do tempo na vida cotiá e as súas equivalencias. Unidades temporais básicas (día, semana, mes, ano) situando acontecementos da historia persoal e identificando cambios que se producen ao longo do tempo.
- A percepción do tempo. Conceptos temporais básicos: antes, despois, durante, pasado, presente e futuro.
- As expresións e producións artísticas da contorna próxima.
- Recursos e medios analóxicos e dixitais. As fontes orais e a memoria colectiva. A historia local e a biografía familiar, mulleres e homes como suxeitos da historia.

### 4.1. Concrecións metodolóxicas

Teremos en conta no traballo diario os seguintes principios metodolóxicos ademais das distintas modalidades de agrupamentos e organización de espazos e tempos.

#### a) Principios metodolóxicos

As estratexias didácticas son o conxunto de procedementos que o alumno adquire e emprega de xeito intencional co obxectivo de aprender significativamente e solucionar problemas, este tipo de estratexias deben enfocarse de cara a un proceso de ensinanza aprendizaxe que forme a un alumnado autónomo, crítico e dinámico, para iso os principios metodolóxicos nos que baseamos a proposta son os seguintes:

Dende a perspectiva epistemolóxica das diferentes áreas de coñecemento, teremos en conta os seguintes aspectos para levar a cabo unha educación de calidade:

- En cada momento hai que ter en conta o coñecemento que provén das experiencias previas e das situacións novas do alumnado.

- O coñecemento é o resultado da interacción entre as experiencias previas e as situacións novas; polo que, maais que transmitirse, constrúese mediante a práctica, co cal se pon de relevo o seu carácter construtivista, social e interactivo.

- Calquera coñecemento pode ter diferentes lecturas. Ensinar/aprender supón contrastar perspectivas, enriquecer esquemas conceptuais con novas contribucións por parte de todos, superar as lagoas e emendar os erros.

- O ensino debe buscar interaccións cada vez mais ricas e significativas entre os elementos proporcionados por diferentes soportes (textos, audiovisuais, etc.), mediadores (docentes, compañeiros, pais), métodos (didácticas: xeral e especiais) e situacións ou feitos (da vida cotiá, descubrimentos, centros de interese, etc.).

Dende a perspectiva psicolóxica:

• Partir do nivel de desenvolvemento do alumnado.

- Das súas características evolutivo-madurativas específicas, en xeral.

- Do seu nivel de competencia cognitiva e metacognitiva.

- Dos coñecementos previamente construídos.

• Asegurar aprendizaxes construtivas e significativas.

- Diagnosticando os coñecementos previos que posúe.

- Conectando e integrando os contidos e estratexias previos cos novos por vivir e aprender. O alumnado, co que sabe e grazas á maneira como o profesor ou a profesora lle presentan a información, reorganiza o seu coñecemento entrando en novas dimensións, transferindo ese coñecemento a outras situacións, descubrindo os principios e procesos que o explican, mellorando a súa capacidade organizativa comprensiva para outras experiencias, ideas, valores e procesos de pensamento que vai adquirir dentro e fóra da aula.

• Favorecer a aprendizaxe autónoma.

- Desenvolvendo o profesorado un modelo curricular de natureza procesual que asegure que os alumnos e as alumnas

realicen aprendizaxes significativas por si mesmos, aprendendo a aprender, adquirindo estratexias cognitivas e metacognitivas que favorezan o asentamento dunha boa memoria comprensiva (semántica). Modelo que, partindo do establecemento de redes conceptuais que permitan representar toda a estrutura da materia de xeito sinxelo e claro, das cales se poidan formar os esquemas conceptuais e cognitivos oportunos, permita a xeración de mapas cognitivos que establezan relacións entre os distintos contidos e faciliten a percepción da súa estrutura ao dar resposta adecuada aos tres interrogantes que a ciencia se fai: que (descrición) e os seus detalles (cales, como, onde e cando), por que (explicación) e para que (intervención).

-Modificando progresivamente os esquemas previos do coñecemento dos alumnos e das alumnas, desde o saber cotián ata o saber científico.

- Potenciar a actividade.

- Facilitando a reflexión á hora da acción.

- Posibilitando que o alumno e a alumna cheguen a facer aquelas actividades que aínda non son capaces de realizar, pero si coa axuda conveniente (zona de desenvolvemento potencial).

Dende a perspectiva pedagóxica, centraremos en:

- Partir dunha avaliación inicial, específica e global.

- Das súas aptitudes e actitudes.

- Das súas necesidades e intereses.

- Dos seus coñecementos previos, xerais e por áreas.

- Motivar axeitadamente.

- Creando situacións que conecten cos seus intereses e expectativas, partindo das súas propias experiencias.

- Propiciando un clima de comunicación, cooperación e harmonía nas relacións.

- Espertando unha motivación intrínseca que potencie o gusto por aprender, especialmente a través dunha atribución causal positiva, tanto do profesorado como do propio alumnado.

- Analizar os esquemas previos de coñecemento.

- Asegurando que se posúen os requisitos básicos para poder abordar a seguinte nova aprendizaxe.

- Reforzando os conceptos previos mais débiles e sensibles.

- Fomentar a zona de desenvolvemento potencial na adquisición dos novos coñecementos.

- Incorporando mediante a actitude docente o exemplo adecuado que se debe seguir (currículo implícito ou latente).

- Facilitando que poida desenvolver a súa actividade coa mínima axuda necesaria.

- Consolidando os enlaces entre os coñecementos previos e os novos.

- Estructurando e dosificando os novos contidos conceptuais de forma apropiada (redes, esquemas e mapas).

- Promovendo a funcionalidade das aprendizaxes, aplicándoas e transferíndoas a outras situacións ou contidos diferentes.

- Tendo moi en conta os coñecementos de cada materia, respectando a súa estrutura epistemolóxica, a súa lóxica interna específica e os avances do momento.

Especificamente, estes principios deben facilitar:

- A conexión co nivel de desenvolvemento real e potencial dos alumnos e das alumnas, atendendo ás súas diferenzas individuais e partindo do próximo para chegar ao afastado. Esta atención á diversidade requirirá elaboración de programas específicos que asuman a función compensadora que pretende a Educación Primaria.

- A comunicación a través do diálogo e a apertura a outras formas de pensar e obrar.

- Un clima afectivo rico en vivencias baseadas no respecto mutuo, que procure a motivación necesaria para espertar, manter e incrementar o interese dos alumnos e das alumnas.

- Progreso do xeral ao particular, de forma cíclica, en función do pensamento globalizado do alumno e da alumna, integrando as áreas coa formulación de contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais comúns, tendo en conta a transversalidade do currículo.

- A adaptación da acción educativa ás diferenzas persoais (capacidade, intereses e ritmo de aprendizaxe), como base do desenvolvemento integral e autónomo.

- Espírito de grupo co exercicio da participación e a cooperación, practicando a aprendizaxe grupal, a interacción e a interrelación de iguais e de discentes e docente.

- A organización de contidos, de xeito que exista harmonía entre as metas e os medios que se utilizan para acadalas.

- A actividade constante do alumno e da alumna, xa que se entende como ferramenta básica da aprendizaxe autorregulada.

- A flexibilidade adecuada nas diversas situacións de aprendizaxe, tanto na selección da metodoloxía mais aconsellable en cada caso como nos aspectos organizativos espazo-temporais.

- A aprendizaxe construtivo-significativa, partindo da consolidación do saber anterior e do reforzo daquel que permita enlazar os organizadores previos co novo coñecemento que se debe adquirir.

- Xogo como elemento motivador fundamental na construción da moralidade, xa que regula o paso da heteronomía á autonomía persoal e social.

- A creatividade de alumnos e de alumnas e de docentes, como forma diversificada e enriquecedora de

comunicación.

- Tránsito desde a formación de conceptos e a aplicación de procedementos á construción de hábitos e á definición de actitudes, que culmine a consolidación de valores e o respecto polas normas.
- Contacto escola-familia como marco afectivo-efectivo de relacións e, por extensión, de toda a comunidade educativa.

b-Medidas metodolóxicas que se levan a cabo na aula de 1o de primaria:

Falamos de Actuacións dirixidas a prever ou compensar dificultades leves mediante a adecuación do currículo ordinario, sin alterar ningún dos elementos esenciais, co fin de que a diversidade do alumnado alcance as capacidades establecidas nos obxetivos xerais de nivel. Poden ser xerais ou singulares.

Xerais

Son o conxunto de medidas dirixidas a prever dificultades mediante a adecuación dalgún dos elementos curriculares, sin alterar a súa natureza e/ou medidas organizativas que se levan a cabo desde niveis iniciais de planificación.

Entre elas destaco as seguintes:

-Adecuación de obxetivos: Priorízanse os obxectivos para o alumnado que mostra mais necesidades.

-Organización de contidos en ámbitos integradores.

-Búscase a participación activa de todo o alumnado por igual.

-Aprendizaxe cooperativo

-Aprendizaxe individual. Coma titora conto con apoio da especialista de pedagogía terapéutica nas horas onde se imparten as materias instrumentais, co fin de conseguir que existan a menores dificultades e diferenzas de nivel entre o alumnado.

-Fomento da participación mediante:

-Combinar diferentes tipos de actividades.

-Desenrolo de estratexias que favorezan a autonomía no aprendizaxe

-Variar os tempos. Ser permisivo cos mesmos, tendo en conta as características individuais do alumnado

-Traballar o nivel afectivo posto que inda son nenos pequenos.

-Reflexionar sobre os procesos de ensinanza pola minña parte: adecuación e reaxuste.

-Reunións periódicas do equipo docente. Seguimento dos casos e intervención cando a situación o aconselle.

Singulares

Conxunto de medidas dirixidas a prever e/ou compensar dificultades, mediante modificacións organizativas e/ou de elementos curriculares, sin alterar ningún dos elementos esenciais. Son:

- Medidas de ampliación e profundización

- Actividades de recuperación e reforzo

b-Medidas organizativas:

-Modalidade do reforzo:

Anterior a actividade:

Búscase crear un clima positivo de cooperación, favorecendo as relacións interpersoais así como xenerar un estilo de ensinanza mais dinámico, participativo e aberto.

Trátase de buscar a participación nas actividades de ensinanza-aprendizaxe, vocabulario novo, conceptos básicos, consignas de traballo, etc.

Esto permite adiantarse ás necesidades dos alumnos-as, reforzando a súa autoestima e axúdalle a seguir a clase de forma mais cómoda e proveitosa

Posterior á actividade.

Axústase mais ás necesidades individuais, respeta os ritmos de aprendizaxe e pode reducir a ansiedade do alumno-a durante a clase.

-Simultanea á actividade.

Adaptacións na metodoloxía, recursos e contidos axustándose ás necesidades individuais.

c) Agrupamentos:

A diversidade de agrupamentos proporciona unha mellor explotación das actividades escolares e constitúe un instrumento de adecuación metodolóxica ás necesidades dos alumnos. Os criterios de distribución do alumnado por aulas son moi diversos e teremos en conta aspectos como o punto de partida dos alumnos ao chegaren ao inicio do ciclo e curso, as peculiaridades educativas do centro e a natureza da área ou actividade.

Os criterios mais empregados na agrupación de alumnos serán o equilibrio nos grupos, o rendemento académico e ritmo de aprendizaxe, os intereses, a motivación e a natureza da área ou da actividade, fomentando na medida do posible a aprendizaxe entre iguais, a cooperación e o traballo colaborativo, a cohesión do grupo, o traballo por proxectos, a atención á diversidade, a pertenza ao centro, a mediación en conflitos e a relación co contorno e cos servizos da comunidade.

Segundo as características e necesidades do alumnado, e segundo a natureza disciplinar da actividade ou área, os tipos de agrupamentos mais empregados son: Grupo aula, pequeno grupo, equipos de traballo cooperativo e grupos de actividade, empregando unha gran parte do tempo ao traballo individualizado. En xeral, isto variará en función da

actividade en cuestión, pero en principio utilizarase principalmente o pequeno grupo, variando os compoñentes do mesmo.

#### d) Organización dos espazos

Os espazos organizaranse de formas diversas:

- Espazos propios do grupo aula: Zona de traballo, zona de xogos e zona de plastilina e lectura.
- Outros espazos do centro: Algúns destes espazos son a biblioteca, sala de informática, aula multimedia, patio, pavillón, pistas, radio, clases das especialistas...

#### e) Materiais e recursos.

Libros de Vicens-Vives. Material elaborado pola titora ou por outros especialistas. Pantalla dixital. Biblioteca de aula e de centro. Material elaborado pola titora para as rutinas de primeira hora e outras de orixe decorativo co fin de ir acostumándoos para a etapa de primaria sen agobialos, pensados para o seu disfrute persoal.

## 4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de texto
Caderno de aula
Pizarra dixital interactiva (PDI)
Recursos bibliográficos
Material funxible
Aula virtual do centro

**RECURSOS PERSOAIS:** Formado por todos os profesionais do centro educativo, como son o profesorado titor, persoal especialista en AL e PT, departamento de orientación, mestres especialistas, etc. Ademais, hai que destacar os recursos persoais externos nos cales nos podemos apoiar, como son as familias, o E.O.E. e todas aquelas organizacións institucionais que nos axuden na nosa labor como docentes.

**RECURSOS MATERIAIS:** Entre os materiais pódense destacar: material didáctico (libros de Vicens-Vives e outras aportacións que considere necesarias), material funxible (cadernos, lapis, folios, cartolinas...), plastilina e outras pastas para modelar. Material de decoración da clase, tanto sexa da mesma editorial ou elaborado pola titora, deberá ser visual.

**RECURSOS TECNOLÓXICOS:** ordenadores, pizarras dixitais, proxectores, internet.

**RECURSOS DIXITAIS:** aula virtual, vídeos educativos, libros dixitais, e outros de fácil manexo que vaian surxindo durante as diversas actividades curriculares.

**RECURSOS ESPACIAIS:** a propia aula ordinaria, a biblioteca do centro, o patio de recreo, aula de música, aula de inglés, pavillón, pista cuberta, aula das especialista de A.L e P.T así como os diversos espazos da contorna.

## 5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial será o punto de referencia para a adecuación do proceso de ensino aprendizaxe (a finais do mes de setembro, comezo de outubro), revisarase a documentación académica do alumnado correspondente e comunicarémonos co titor do curso anterior, sempre e cando sexa posible (neste caso a titora de infantil). Ademais aplicarase unha proba inicial, escrita ou oral que determinará o punto de partida para o desenvolvemento curricular, adecuando as características do alumnado e dando resposta á atención á diversidade. Neste caso concreto, a titora de infantil segue no centro, por eso é moito mais fácil ter unha información de axuda previa de cada alumno. Esta reunión levouse a cabo antes de comenzar as clases.



## 5.2. Criterios de cualificación e recuperación

### Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	15	15	20	15	15	20	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100	100	100	100

### Criterios de cualificación:

Para avaliar teranse en conta os seguintes criterios de cualificación

- Probas escritas e orais: ponderarase cun 70% (nas probas escritas terase en conta a ortografía, presentación e adecuación aos contidos).
- Traballo diario: ponderarase cun 10% (igualmente a ter en conta ortografía e presentación)
- Actitude do alumno/a: ponderarase cun 10% (actitude ante o traballo diario, comportamento, implicación nas tarefas etc ).
- Presentación da libreta (tendo en conta a realización de tarefas feitas e a corrección posterior de ser necesario) : 10%.

Tendo en conta que cada curso académico está dividido en tres periodos ou avaliacións no que se emitirán cualificacións seguindo os criterios anteriormente citados, reflectirase en forma numérica coas xa coñecidas equivalencias de INSUFICIENTE, SUFICIENTE, BEN, NOTABLE E SOBRESALIENTE.

Unha vez obtidos os resultados da avaliación, o alumnado promocionará ao curso seguinte sempre e cando acadese o desenvolvemento correspondente das competencias básicas e un axeitado grado de madurez.

Accederase tamén ao seguinte curso cando as aprendizaxes non acadadas non sexan un obstáculo para seguir satisfactoriamente ao novo curso. Neste caso, o centro educativo adoptará as medidas precisas para que o alumnado reciba os apoios necesarios para a recuperación de ditas aprendizaxes.

Tamén se poderá acceder ao novo curso inda que as aprendizaxes non estén acadadas cando se considere que de algunha forma “é máis positivo que o alumno supere o curso a nivel integración e relación cos semellantes que se repete o mesmo”.

Cando o alumnado non cumpra as condicións establecidas no parágrafo anterior, permanecerá un ano máis no curso, tendo en conta que esta medida só se poderá adoptar unha soa vez ao longo de toda a etapa educativa. Esta medida deberá ir acompañada dun plan específico de reforzo educativo que os centros educativos organizarán de acordo co que establece a Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

Destacar que o alumnado seguindo a nova Ley de Educación e priorizando este aspecto ante o exposto anteriormente, tan só poderá repetir nos cursos pares.

### Criterios de recuperación:

Realización de agrupamentos flexibles para a atención ao alumnado nun grupo específico, con carácter temporal e aberto, e coa finalidade de facilitar a integración do alumnado no seu grupo ordinario e que, en ningún caso, suporá discriminación para o alumnado máis necesitado de apoio.

- Apoio en grupos ordinarios mediante un segundo profesor ou profesora dentro da aula, preferentemente para reforzar as aprendizaxes instrumentais básicas, no caso do alumnado que presente un importante desfase no seu nivel de aprendizaxe nas necesidades educativas concretas das áreas de Lingua castelá e literatura, lingua galega e literatura e de Matemáticas.

Medidas de tipo curricular

-Programas de reforzo de áreas ou materias instrumentais básicas.

Estes programas teñen como fin asegurar as aprendizaxes básicas de Lingua castelá/galega e literatura, e Matemáticas que permitan ao alumnado seguir con aproveitamento as ensinanzas de educación primaria.

Os programas de reforzo das áreas ou materias instrumentais básicas están dirixidos ao alumnado que se atope nalgunha das situacións seguintes:

-O alumnado que non promocionou

-O alumnado que, aínda ascendendo de curso, non superou algunha das áreas ou materias instrumentais do curso anterior .

-O alumnado no que se detecten, en calquera momento do curso, dificultades nas áreas ou materias instrumentais .

O alumnado que supere os déficits de aprendizaxe detectados abandonará o programa de forma inmediata e incorporárase a outras actividades programadas para o grupo no que se atope escolarizado.

Programas de adaptación curricular.

A identificación e valoración das necesidades educativas deste alumnado realizarase, o mais cedo posible, por persoal coa debida cualificación e de acordo co procedemento establecido pola administración, e a súa escolarización rexeráse polos principios de normalización, inclusión escolar e social, flexibilización e personalización do ensino.

A adaptación curricular é unha medida de modificación dos elementos do currículo, co fin de dar resposta ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.No presente curso, en principio non temos ningún alumno que necesite A.C.

## 6. Medidas de atención á diversidade

Para unha axeitada atención á diversidade, ademais dos principios metodolóxicos descritos, hai que ter presente as seguintes medidas de atención á diversidade:

- Adecuación da Programación de Aula ás características do alumnado en canto flexibilización da temporalización e a contemplación de actividades de reforzo ou ampliación
- Reforzo educativo dentro/fóra da aula
- Acción tutorial
- Adaptacións curriculares, con carácter extraordinario.

Para por en marcha estas medidas contaremos en todo momento coa colaboración do Departamento de Orientación (orientadora, mestra de audición e linguaxe e mestra de pedagogía terapéutica).

No centro existen os seguintes documentos onde se establecen as distintas medidas de atención á diversidade: o Proxecto Educativo (PE) , o Proxecto Curricular Educativo (PCE), o Plan de Acción Tutorial ( PAT), Normas de Organización e Funcionamento (NOF) e a Programación Xeral Anual (PXA).

Trabállanse dende o PE os valores de solidariedade e cooperación, participación , integridade, responsabilidade, liberdade, educación para a paz, autoestima, autonomía, seguridade, espírito crítico, escola non sexista..., téntase dar resposta ós intereses e necesidades de todo o alumnado dando prioridade a aqueles casos que, pola súa complexidade, presenten maiores necesidades de atención. Implicámonos nestas medidas todo o profesorado, familia e persoas que participen en cada caso en particular, sexan ou non da comunidade educativa.

Os agrupamentos faranse seguindo os criterios de heteroxeneidade e non discriminación, o alumnado con NEE será distribuído intentando incluír no mesmo grupo a aqueles nenos e nenas que teñan necesidades similares.

Imos proponer as seguintes actuacións para atender as necesidades especiais dentro deste curso escolar, (non podendo metelas todas neste plan pois resulta imposible pola limitación de espazo). Estas medidas de actuación serán asumidas polo profesor titor da aula en colaboración co PT e AL contando co asesoramento do DO e o EOE.

O programa de actuación de cada caso particular estará contemplado no PAT dun xeito máis específico e amplo.

- Programa de modificación de conduta para evitar comportamentos improcedentes.
- Programa de concienciación e aceptación das diferenzas.
- Plan para previr dificultades de lecto-escritura
- Nofc que recollerá normas do centro en relación ás medidas organizativas que teñan en conta ao alumnado con NEE. Como: actitudes de convivencia e non discriminación con relación ás diferenzas individuais.
- Plan de adaptación e avaliación inicial para educación infantil.
- Medidas de flexibilización de tempos, espazos e ratios
- Un grupo de adquisición de linguas para alumnos de incorporación tardía
- Eliminación de barreiras arquitectónicas
- Elaboración de adaptacións curriculares e programas de reforzo educativo.

Dende a PXA respecto das medidas a levar a cabo, destacar as actividades extraescolares e complementarias que van permitir unha maior interacción do profesorado/ familia/ alumnado/ entorno.

Flexibilización de horarios do profesorado e alumnado para garantir unha atención máis personalizada e por en práctica a organización dos grupos para poder atender a aqueles alumnos que presentan desfase curricular. Procuraremos en todo momento que a atención ao alumnado con NEE se desenvolva considerando o principio de normalización, integración e inclusión tomando sempre como referencia a aula ordinaria na que o traballo dos titores e especialistas será coordinado.

Gradación dos contidos en cada área ou materia especificando:

1. Contidos mínimos esixibles para superar a área ou materia (en torno a estes contidos articulándose medidas curriculares de atención á diversidade)
  2. Contidos e procedementos de afondamento
  3. Criterios de avaliación mínimos para superar cada área ou materia
  4. Actividades tipo recuperación e reforzo en cada área ou materia.
- Ademais os equipos de ciclo e os departamentos didácticos colaborarán cos titores e co Departamento de Orientación na prevención, detección e atención ás dificultades de aprendizaxe a través das seguintes actuacións:
1. Participación na avaliación inicial
  2. Participación na avaliación psicopedagóxica aportando datos relevantes
  3. Docencia, en caso de dispoñibilidade horaria, con respecto a apoios ordinarios.

### 7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión visual e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual			X			X
ET.4 - Competencia dixital			X			X
ET.5 - Creatividade	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Emprendemento						X
ET.7 - Igualdade entre homes e mulleres	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Educación para a paz e resolución pacífica de conflitos	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Educación para o consumo responsable		X	X			
ET.10 - Desenvolvemento sustentable		X	X			
ET.11 - Educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual.	X	X	X	X	X	X
ET.12 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.13 - Pluralidade e respecto polo estado de dereito.	X					X
ET.14 - Respeto pola diversidade afectivo-sexual	X	X	X	X	X	X

## 7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Andaina pola contorna próxima	o abeiro da UD 3 visitaremos e percorrерemos lugares de interés local da nosa vila.	X	X	X
Saídas culturais	Visita a un museo, exposicións, cines....	X	X	X
Charlas formativas	Familias, profesionais de distintos ámbitos laborais, ou outras institucións.	X	X	X
Obradoiros	Relaxación e xestión de emocións, cociña saudable, primeiros auxilios, prácticas saudables no deporte...	X	X	X
Conmemoracións	Recollidas no calendario escolar, como poden ser : Día Mundial da Saúde, do Medio Ambiente, dos Dereitos do Consumidor, Día Internacional da Muller	X	X	X

### Observacións:

#### 1. Procedemento

- No que respecta aos obxectivos:
  - Conseguímos chegar a un acordo con respecto ao obxectivos que se perseguen en cada nivel?
  - Estes obxectivos están secuenciados con respecto aos de niveis anteriores?
  - Concretáronse o suficiente como para guiar a nosa intervención educativa?
  - Fan referencia ás capacidades coas que se relacionan cada unha das áreas?
- No que se refire aos contidos:
  - Están secuenciados con respecto aos previstos nos cursos anteriores?
  - Explicitan os mínimos esixibles para cada curso?
  - Relaciónanse de xeito natural cos temas de carácter transversal (educación en valores, fomento de la lectura e TIC) e cos intereses e a vida cotiá del alumnado?
  - Planificáronse as relacións dos contidos desta materia cos doutras materias que cursa o alumnado neste ciclo, para dotar de sentido global e funcionalidade as aprendizaxes?
  - No relativo á metodoloxía:
    - Están previstas axudas pedagóxicas dentro das explicacións?
    - Os materiais curriculares que serven de apoio a esta Programación foron valorados e seleccionados atendendo aos seus aspectos técnico, curricular e de educación en valores?
    - Adecuáronse os espazos previstos segundo a funcionalidade dos mesmo?
    - Equilibrouse o uso dos distintos tipos de agrupamentos nas diferentes actividades: gran grupo, pequenos grupos, parellas e individualmente?
    - No relacionado coa avaliación:
      - Explicitáronse correctamente los criterios de avaliación e o grado mínimo en que hai que acadalos?
      - As técnicas e instrumentos de avaliación escollidas facilitan a obtención de abundante información sobre o que aprendeu cada alumno?
      - Definiéronse correctamente os criterios de cualificación e comunicáronse ao alumnado/ familias?
      - Realizouse un adecuado seguimento do alumnado con materias pendentes de ciclos anteriores e do alumnado que repite curso?
  - No que se refire ao Alumnado con Necesidade Específica de Apoio Educativo:
    - Coordináronse as medidas educativas que precisan coa Programación de Aula en relación a elementos organizativos e a elementos curriculares ?.

O equipo docente, mensualmente, ten a oportunidade de avaliar o proceso de ensinanza. Ademais deste momento semanal de avaliación da nosa práctica, existen outros como o trimestral e o anual. Trimestralmente, realizamos un balance dos obxectivos e contidos logrados, o que nos permite introducir as modificacións oportunas na programación de cara ao seguinte trimestre. A final de curso, este balance realízase en relación co conseguido en todo o curso dentro do marco da "Memoria Final de Curso".

## 8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Metodoloxía empregada
Conseguíuse motivar ao alumnado?
Elabóranse diferentes actividades segundo o nivel de desenvolvemento do alumnado?
Infórmase ao alumnado dos resultados obtidos nas diferentes tarefas propostas?
Infórmase ao alumnado dos erros cometidos nas diferentes tarefas ou actividades?
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Aproveitáronse os recursos dos que dispón o centro?
Medidas de atención á diversidade
Préstase atención aos elementos transversais plantexados?
Adáptanse as tarefas aos diferenets ritmos e estilos de aprendizaxe?
Clima de traballo na aula
Ofréceselle ao alumnado as explicacións individuais que precisan?
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Cal é o grao de coordinación co resto do equipo docente?
Tomáronse medidas para atender ao ACNEAE?
Mantívose contacto coas familias logrando a súa implicación no proceso?

### Descrición:

#### 1. Procedemento

- No que respecta aos obxectivos:
  - Consequimos chegar a un acordo con respecto ao obxectivos que se perseguen en cada nivel? • Estes obxectivos estañ secuenciados con respecto aos de niveis anteriores?
  - Concretañronse o suficiente como para guiar a nosa intervención educativa?
  - Fan referencia ás capacidades coas que se relacionan cada unha das áreas?
- No que se refire aos contidos:
  - Estañ secuenciados con respecto aos previstos nos cursos anteriores? • Explicitan os mínimos esixibles para cada curso?
  - Relacioñanse de xeito natural cos temas de carácter transversal (educación en valores, fomento de la lectura e TIC) e cos intereses e a vida cotiñ del alumnado?
  - Planificañronse as relacións dos contidos desta materia cos doutras materias que cursa o alumnado neste ciclo, para dotar de sentido global e funcionalidade as aprendizaxes?
- No relativo añ metodoloxía:
  - Estañ previstas axudas pedagóxicas dentro das explicacións?
  - Os materiais curriculares que serven de apoio a esta Programación foron valorados e seleccionados atendendo aos

seus aspectos técnico, curricular e de educación en valores?

- Adecuáronse os espazos previstos segundo a funcionalidade dos mesmo?
- Equilibrouse o uso dos distintos tipos de agrupamentos nas diferentes actividades: gran grupo, pequenos grupos, parellas e individualmente?
- No relacionado coa avaliación:
  - Explíciáronse correctamente los criterios de avaliación e o grado mínimo en que hai que acadalos?
  - As técnicas e instrumentos de avaliación escollidas facilitan a obtención de abundante información sobre o que aprendeu cada alumno?
  - Definiéronse correctamente os criterios de cualificación e comunícanse ao alumnado/ familias?
  - Realizouse un adecuado seguimento do alumnado con materias pendentes de ciclos anteriores e do alumnado que repite curso?
- No que se refire ao Alumnado con Necesidade Específica de Apoio Educativo:
  - Coordináronse as medidas educativas que precisan coa Programación de Aula en relación a elementos organizativos e a elementos curriculares

O equipo docente, mensualmente, ten a oportunidade de avaliar o proceso de ensinanza. Ademais deste momento semanal de avaliación, da nosa práctica, existen outros como o trimestral e o anual. Trimestralmente, realizamos un balance dos obxectivos e contidos logrados, o que nos permite introducir as modificacións oportunas na programación de cara ao seguinte trimestre. A final de curso, este balance realízase en relación co conseguido en todo o curso dentro do marco da "Memoria Final de Curso".

## 8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Este punto trátase no apartado 8.1

## 9. Outros apartados